EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 12.5.2025
COM(2025) 238 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Bulgaaria riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Bulgaaria riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

ÜLDISED MÄRKUSED

(1) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta,[1] muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta[2] ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[3]. Raamistiku eesmärk on tagada reformide ja investeeringute abil valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse keskpikale perspektiivile ning tagatakse nõuete tõhus ja sidus täitmine.

(2) Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kaval peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb igas kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude[4] kavaga, millega

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate

sisuliselt kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleb kavas selgitada, kuidas liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

(3) Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

(4) Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

MÄRKUSED BULGAARIA RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA

(5) Bulgaaria esitas 27. veebruaril 2025 nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava esitamine toimus pärast määruse (EL) 2024/1263 artiklis 36 sätestatud tähtaja kahel korral pikendamist, nagu oli ka kokku lepitud komisjoniga, võttes arvesse Bulgaaria esitatud põhjendusi, nimelt vajadust viia kava esitamise ajastus kooskõlla poliitilise tsükliga, mis annaks Bulgaariale võimaluse esitada kindlal poliitilisel kohustusel põhinev kava.

Kava esitamisele eelnenud protsess

(6) Enne kava esitamist palus Bulgaaria tehnilist teavet,[5] mille komisjon esitas 24. jaanuaril 2025 ja avaldas 27. veebruaril 2025[6]. Tehniline teave näitab struktuurse esmase eelarvepositsiooni taset 2028. aastal, mis on vajalik tagamaks, et valitsemissektori eelarvepuudujääk püsib keskpikas perspektiivis alla 3 % SKPst ja et valitsemissektori võlg jääb keskpikas perspektiivis alla 60 % SKPst, isegi kui pärast nelja-aastast kohandamisperioodi ei võeta täiendavaid eelarvemeetmeid. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Tehniline teave koostati ja edastati liikmesriikidele kahe stsenaariumi alusel:

---

programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

[5] Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad tehnilist teavet i) ilma kohandamisperioodi pikendamiseta ja koos sellega (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat) ning ii) koos eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega ja ilma selleta. See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Tehniline teave arvutati komisjoni *2023.* aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_et) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu 2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_et).

[6] https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/national-medium-term-fiscal-structural-plans_et#bulgaria.

stsenaarium, mis hõlmab kooskõla eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega vastavalt määruse (EL) 2024/126 artikli 9 lõikele 3, ja stsenaarium, mille puhul seda kaitsemeedet ei ole. Bulgaariat käsitlevas tehnilises teabes on sedastatud, et komisjoni eelduste põhjal peaks kehtivate eelarve-eeskirjade järgimiseks nelja-aastase kohandamisperioodi jooksul olema struktuurne esmane eelarvepositsioon kohandamisperioodi lõpus (2028) vähemalt 2,1 % SKPst (stsenaarium ilma eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmeta), nagu on näidatud järgmises tabelis. Võttes arvesse ka eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeedet, peaks struktuurne esmane eelarvepositsioon olema kohandamisperioodi (2028) lõpus vähemalt 0,9 % SKPst. Eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeede ei ole Bulgaaria puhul siiski nõutav.

Tabel 1. Komisjoni poolt Bulgaariale esitatud tehniline teave

Kohandamisperioodi viimane aasta	2028
Struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumväärtus (% SKPst), stsenaarium ilma eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmeta	–2,1
Üksnes teavitamiseks: struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumväärtus (% SKPst), stsenaarium koos eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega	–0,9

Allikas: komisjoni arvutused.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Bulgaaria ja komisjon 2024. aasta septembrist kuni oktoobrini ja 2025. aasta jaanuarist kuni veebruarini tehnilist dialoogi[7]. Dialoogi keskseks teemaks oli Bulgaaria kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused (eelkõige potentsiaalne majanduskasv ja inflatsioon), samuti selliste reformide ja investeeringute kavandatud elluviimine, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse vastupanuvõime ning majandusliku vastupanuvõime ja taastuvuse, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

(8) 2025. aasta veebruaris teatas Bulgaria kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 lõikega 3 ja artikli 36 lõike 1 punktiga c oma kavas esitatud teabe kohaselt, et on pidanud konsultatsioone kodanikuühiskonna, sotsiaalpartnerite, piirkondlike ametiasutuste ja muude asjaomaste sidusrühmadega. Bulgaaria kavas esitatud teabe kohaselt konsulteeriti seoses kavaga paljude sidusrühmadega alates sotsiaalpartneritest kuni kodanikuühiskonna, akadeemiliste ringkondade, äriorganisatsioonide ja valitsusväliste organisatsioonide esindajateni.

(9) Bulgaaria ministrite nõukogu võttis kava vastu 26. veebruaril 2025 ning edastas selle Bulgaaria Vabariigi Rahvusassambleele.

[7] Dialoog peatati, et viia kava esitamise ajastus kooskõlla poliitilise tsükliga ja anda Bulgaariale võimalus esitada kindlal poliitilisel kohustusel põhinev kava.

Muud seotud protsessid

(10) Nõukogu esitas 21. oktoobril 2024 Euroopa poolaasta raames Bulgaariale riigipõhised soovitused[8].

(11) 25. veebruaril 2025 esitas Bulgaaria ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 kohase taotluse vastastikuse lähenemise hindamiseks, pidades silmas võimalikku ühinemist euroalaga 1. jaanuaril 2026. Komisjoni hinnangus, mis avaldati 4. juunil 2025, võeti arvesse ka riigi rahanduse kriteeriumi.

(12) 2. mail 2025 taotles Bulgaaria kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 26 lõikega 1 ja pärast komisjoni 19. märtsi 2025. aasta teatist (C(2025)2000 final) riikide vabastusklausli aktiveerimist, et võtta arvesse suuremaid kaitsekulutusi.

KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE

(13) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

Taust: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated

(14) Bulgaaria majandustegevus kasvas 2024. aastal eratarbimise tõttu 2,8 %. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks reaalne SKP 2025. aastal kasvama 2,9 %, kuna eksport ja avaliku sektori investeeringud suurenevad. 2026. aastal peaks reaalne SKP kasvama 3 %, kuna investeeringute tegemine hoogustub veelgi ning muud nõudluse komponendid säilitavad stabiilse kasvumäära. Prognoosiperioodil (st 2025–2026) peaks potentsiaalse SKP kasv Bulgaarias jääma suhteliselt kiireks, kuigi see on aeglustumas, ning seda põhjustavad suured investeeringud, mida osaliselt tasakaalustavad ebasoodsad demograafilised suundumused. Töötuse määr oli 2024. aastal 4,2 % ning komisjoni prognoosi kohaselt on see 2025. aastal 4 % ja 2026. aastal 3,8 %. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt langema 6,5 %-lt 2024. aastal 2,3 %-le 2025. aastal ja tõusma 2,8 %-le 2026. aastal.

(15) Mis puudutab eelarvesuundumusi, siis Bulgaaria valitsemissektori eelarve puudujääk oli 2024. aastal 3 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks see jõudma 2,8 %-ni SKPst 2025. aastal, ning eeldusel, et poliitikat ei muudeta, jääma 2,8 % tasemele 2026. aastal. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoos ei sisaldanud Bulgaaria 2025. aasta eelarveprojekti, mille Rahvusassamblee võttis vastu 21. märtsil 2025. Valitsemissektori võlg oli 2024. aasta lõpus 24,1 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2025. aasta lõpus 23,1 %-le ja tõusma 2026. aasta lõpuks 24,5 %-le. Komisjoni eelarveprognoosis ei võeta keskpika perioodi kavades esitatud poliitilisi kohustusi arvesse enne, kui nende aluseks on usaldusväärselt teatavaks tehtud ja piisavalt täpsustatud konkreetsed poliitikameetmed.

[8] Nõukogu 21. oktoobri 2024. aasta soovitus, mis käsitleb Bulgaaria majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat (ELT C, C/2024/6809, 29.11.2024).

Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused

(16) Bulgaaria keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine nelja aasta jooksul.

(17) Kava sisaldab kogu määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

(18) Kavas on võetud kohustus järgida tabelis 2 esitatud netokulude kava, mis vastab aastatel 2025–2028 netokulude keskmisele kasvule 4,9 %. Tehniline teave (mille puhul on eeldatud lineaarset kohandamist) on kohandamisperioodil (2025–2028) kooskõlas netokulude keskmise kasvuga 5,1 %. Eelarvekavas ette nähtud netokulude kava kohaselt peaks kohandamisperioodi lõpuks (2028) saavutatama struktuurne esmane eelarvepositsioon –1,8 % SKPst. See on suurem kui 2028. aasta struktuurse esmase eelarvepositsiooni miinimumtase –2,1 % SKPst, mille komisjon esitas tehnilises teabes 24. jaanuaril 2025[9].

Tabel 2. Netokulude kava ja peamised eeldused Bulgaaria kavas

	2025	2026	2027	2028	Kava kehtivusaja (2025–2028) keskmine
Netokulude kasv (aastane, %)	6,2	4,9	4,4	4,0	4,9
Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2024, %)	6,2	11,4	16,3	21,0	ei ole kohaldatav
Potentsiaalse SKP kasv (%)	2,8	2,6	2,5	2,4	2,6
Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%)	3,9	2,6	2,3	2,1	3,5

Allikas: Bulgaaria keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale

(19) Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, suureneb valitsemissektori võlg kava kohaselt kohandamisperioodil järk-järgult 24,2 %-lt SKPst 2024. aastal 30,8 %-le SKPst kohandamisperioodi lõpuks, nagu on näidatud järgmises tabelis. Keskpikas perspektiivis, mis tähendab kümme aastat pärast kohandamisperioodi lõppu, võib see kaasa tuua valitsemissektori võla järkjärgulise suurenemise kuni 45,3 %-ni 2038. aastal.

Tabel 3. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Bulgaaria kavas

[9] Ilma eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmeta stsenaariumi puhul.

	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valitsemissektori võlg (% SKPst)	24,2	25,8	27,4	29,1	30,8	45,3
Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst)	–3,0	–3,0	–2,9	–2,9	–2,9	–2,9

(1) Allikas: Bulgaaria keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Seega jääks valitsemissektori võlg kava kohaselt keskpikas perspektiivis oluliselt allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile

(20) Kavas esitatud netokulude kava ja eelduste kohaselt väheneks valitsemissektori eelarvepuudujääk kohandamisperioodil veidi, jõudes 2,9 %ni SKPst. Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2028) kontrollväärtust 3 % SKPst. Lisaks ei ületa valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2038. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 16 lõikes 2 sätestatud puudujääginõudega.

Kava makromajanduslikud eeldused

(21) Kava põhineb eeldustel, mis erinevad komisjoni poolt 24. jaanuaril 2025 Bulgaariale edastatud eeldustest. Eelkõige kasutatakse kavas kuue muutuja puhul erinevaid eeldusi, nimelt struktuurse esmase eelarvepositsiooni lähtepunkt 2024. aastal, potentsiaalse SKP kasv, SKP deflaatori kasv, valitsemissektori võla ja SKP vahelise suhte lähtepunkt 2024. aastal, kaudsed nominaalsed intressimäärad ning võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus. Allpool on esitatud hinnang eelduste erinevuste kohta. Hindamisel võetakse arvesse 2024. aasta eelarve täitumise andmete avaldamist pärast kava esitamist, mis nihutab soovituse baasaasta 2024. aastasse.

Allpool on loetletud eelduste erinevused, millel on kõige suurem mõju netokulude keskmisele kasvule, ja eraldi hinnatud iga erinevust.

- Kava kohaselt on eeldatav struktuurne esmane eelarvepositsioon 2024. aastal –2,5 % SKPst, mis on 0,4 protsendipunkti väiksem kui eelnevates suunistes eeldatud struktuurne esmane eelarvepositsioon. See muudab kavas esitatud netokulude keskmise kasvu kohandamisperioodil komisjoni eeldustega võrreldes väiksemaks. Negatiivsem eeldus struktuurse esmase eelarvepositsiooni kohta, mis on tõlgendatav suurema eeldatava valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägina (3 % SKPst) 2024. aastal, kajastab uusimaid kättesaadavaid eelarve täitmise andmeid. Vastav 2024. aasta valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk on nüüdseks kinnitust leidnud. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

- Kavas võetakse arvesse, et kaudne nominaalne intressimäär tõusis 2024. aastal, ning eeldatakse, et see jääb eelnevates suunistes esitatud tasemest kõrgemaks. See muudab kavas esitatud netokulude keskmise kasvu kohandamisperioodil komisjoni eeldustega võrreldes väiksemaks. Intressimäärad arvutatakse tegelike intressimaksete ja valitsemissektori võla taseme põhjal ning neis võetakse arvesse 2024. aastal ja 2025. aasta jaanuaris emiteeritavate uute võlakirjade intressimäärasid. Seega leitakse, et see eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud.

- Kavas eeldatakse, et potentsiaalse SKP kasv on 2024. aastal väiksem kui eelnevates suunistes prognoositud, kuid suurem kui komisjoni 2025.–2033. aasta eeldused, mille tulemusel saadakse perioodil 2025–2038 keskmise potentsiaalse SKP kasvu väärtuseks 2 %, samas kui eelnevates suunistes saadi selle väärtuseks 1,9 %. Seetõttu on netokulude keskmine kasv (ligikaudu 0,1 võrra) kavas esitatud kohandamisperioodil veidi suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. Bulgaaria märgib oma kavas, et erinevus on suures osas seletatav suurema tööturul osalemise määra ja investeeringute kasvu koosmõjuga, eelkõige avalikus sektoris. 2024. aasta esialgsed tööhõivenäitajad on komisjoni 2024. aasta sügisprognoosis prognoositust suuremad, mis viitab sellele, et tööjõusisendiga seotud kõrvalekalle on potentsiaalse majanduskasvu puhul põhjendatud. Kava avaliku sektori investeeringuid puudutav eeldus on olemuslikult poliitikapõhine ja näib olevat kooskõlas poliitikasuunistega, mis leidis kinnitust ka 2025. aasta vastuvõetud eelarves. Üldiselt leitakse, et nimetatud kahel teguril põhinev kõrvalekalle on põhjendatud.

- Kavas eeldatakse, et SKP deflaatori kasv on 2024. aastal 6,4 %, mis on 1,6 protsendipunkti suurem kui eelnevates suunistes, ning et see püsib 2025. aastal komisjoni eeldatust kõrgemal tasemel ja langeb seejärel allapoole eelnevates suunistes esitatud 2026. aasta väärtust. Seetõttu on netokulude keskmine kasv (ligikaudu 0,1 võrra) kavas esitatud kohandamisperioodil veidi suurem, kui see oleks komisjoni eelduste alusel. 2024. aasta suuremat SKP deflaatorit põhjendatakse viimaste rahvamajanduse arvepidamise näitajatega, mis näitavad, et SKP deflaator suurenes 2024. aastal komisjoni eeldustega võrreldes rohkem. 2025. aastal võib eelnevatest suunistest kõrvalekaldumist selgitada suurema SKP deflaatori ülekanduva mõjuga 2024. aasta teisel poolel. 2025. aasta puhul ei võtnud komisjoni eeldustes ega Bulgaaria kavas täielikult arvesse leiva, jahu ja restoraniteenuste käibemaksumäärade taastamist, kodumajapidamiste elektrihinna tõusu ja muud 2025. aasta jaanuaris toimunud hinnatõusu. Nende suundumuste kajastamine tooks kohandamisperioodil kaasa suurema netokulude keskmise kasvu. 2026. aasta puhul tuleneb selle kava väiksem SKP deflaator (võrreldes eelnevates suunistes esitatuga) eeldusest, et palgatõus saab olema tagasihoidlikum. Kavas 2026. aasta puhul esitatud madalam palgatõus võrreldes eelnevate suunistega kajastab eeldatavat suuremat osalemismäära, mis on põhjendatud 2024. aastal registreeritud suurema osalemismääraga. Sellest tulenevalt loetakse eeldused suurema SKP deflaatori kohta 2024. ja 2025. aastal ning väiksema SKP deflaatori kohta 2026. aastal nõuetekohaselt põhjendatuks.

Ülejäänud erinevused võla ning võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse eeldustes ning asjaomaste makromajanduslike ja eelarvenäitajate hiljutised versioonid ei mõjuta märkimisväärselt netokulude keskmist kasvu võrreldes komisjoni eeldustega.

Üldiselt toovad kõik eelduste erinevused kokku kaasa selle, et kavas on netokulude keskmine kasv väiksem kui tehnilise teabe kohaselt arvutatud netokulude keskmine kasv.

Komisjon võtab eespool esitatud hinnangut kava eeldustele arvesse tulevastel netokulude kava järgimise hindamistel.

Kava eelarvestrateegia

(22) Kava orienteeriva eelarvestrateegia kohaselt täidetakse netokuludega seotud kohustused peamiselt kaalutlusõigusel põhinevate tulude suurendamise meetmete teel. Tulude poolel on eelarve-eesmärke toetavate põhielementide hulgas meetmed, mille eesmärk on parandada maksukuulekust ning ennetada maksupettusi ja maksudest kõrvalehoidumist ning nende vastu võidelda. Täiendavad tulumeetmed, sealhulgas maksimaalse kindlustatava sissetuleku künnise tõstmine ja pensionistaaži kavandatud pikenemine, peaksid suurendama sotsiaalmakseid. Kavas on viidatud ka tubaka ja tubakatoodete aktsiisimaksude kavandatavale tõstmisele. Kulude poolel ei ole ette nähtud märkimisväärseid konsolideerimismeetmeid, kuid kooskõlas hiljutiste suundumustega kavandatakse eelarve edasist suurendamist.

(23) Võetavate poliitikameetmete üksikasjad tuleb kinnitada või kohandada ja kvantifitseerida aastaeelarves. Mõned meetmed täpsustati 2025. aasta eelarves, mille Rahvusassamblee võttis vastu 21. märtsil 2025, samas kui teised meetmed kinnitatakse eeldatavasti tulevastes eelarvetes. 2025. aastaks kavandatud meetmete hulka kuuluvad tulude poolel maksimaalse kindlustustulu suurendamine, tubaka ja tubakatoodete aktsiisimäära suurendamine, aktsiis ning vähendatud käibemaksumäärade kaotamine eri liiki kaupade ja teenuste puhul. Kulude poolel on kavas suurendada kaitsevaldkonna ja eelarveorganisatsioonide personali palku. Pensionikulude osas on kavandatud kulude suurenemist, mis on muu hulgas seotud uute määratavate pensionide arvu ja pensionilisade suurenemisega. Samal ajal kaasnevad kava orienteeriva eelarvestrateegia rakendamisega riskid, mis tulenevad sellest, et orienteeriva strateegia ülesehitus ei ole üldiselt kuigi üksikasjalik, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu võitlemise meetmetest saadavat tulu on keeruline prognoosida ning sõltutakse ajutistest rahastamisallikatest, nagu riigiettevõtete dividendid.

Kavas esitatud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete

(24) Kavas kirjeldatakse poliitilisi kavatsusi, mis on seotud reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kava sisaldab ELi ühistele prioriteetidele suunatud rohkem kui 120 reformi ja investeeringut, millest üle 60 toetatakse rahaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning 40 ühtekuuluvuspoliitika fondidest[10]. Kava reformid ja investeeringud põhinevad ka olemasoleval valitsuse strateegiadokumendil „Bulgaaria 2030. aasta riiklik arenguprogramm“.

[10] Bulgaaria keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava viited kajastavad praegu kehtivat taaste- ja vastupidavuskava. Bulgaaria valitsus kavatseb esitada taotluse oma taaste- ja vastupidavuskava läbivaatamiseks vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 21 ning taotluse lisada REPowerEU peatükk.

Õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteedi, sealhulgas määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärkide osas sisaldab kava mitut poliitikavaldkondadesse koondatud meedet, nagu transpordiühenduse parandamine, energeetika, digiülemineku edendamine, haridusalaste oskuste ja tööhõive tugevdamine, veevarustus ja reoveekäitlus ning kliimakeskkond ja põllumajandus. Kavas sisalduvad reformid ja investeeringud on muu hulgas mõeldud 2022. ja 2023. aastal energiatõhususe, 2023. ja 2024. aastal energiatõhususe ning sotsiaalse kaasatuse ja sotsiaalkaitse, 2019., 2020., 2022., 2023. ja 2024. aastal taastuvenergia, taristu ja võrkude, 2019. aastal teadusuuringute ja innovatsiooni ning regionaalarengu ja kohalike avalike teenuste, 2019., 2020. 2023. ja 2024. aastal transpordi ja regionaalarengu ning 2019., 2020., 2023. ja 2024. aastal oskuste, kutsehariduse ja -õppe ning täiskasvanuhariduse kohta esitatud riigipõhiste soovituste täitmiseks.

(25) Sotsiaalse vastupanuvõime ning majandusliku vastupanuvõime ja taastuvuse ühise prioriteedi, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste samba osas sisaldab kava mitut reformi ja investeeringut, mis hõlmavad eri poliitikavaldkondi alates jätkusuutlikust riigi rahandusest, majandus- ja ettevõtluskeskkonnast, õigusemõistmise, valitsemise ja rahalise terviklikkuse tugevdamisest, transpordiühenduse parandamisest, energeetikast, tervishoiu ja sotsiaalse kaasatuse edendamisest kuni haridusalaste oskuste ja tööhõiveni. Kavas sisalduvad reformid ja investeeringud on muu hulgas mõeldud 2019. ja 2020. aastal tervishoiu, 2019. ja 2020. aastal tööturupoliitika, 2020. ja 2024. aastal hariduse, mittediskrimineerimise ja võrdsete võimaluste, 2020. aastal rahastamisele juurdepääsu ja majanduskasvu rahastamisele, 2020., 2022. ja 2023. aastal eelarveraamistiku ja eelarvejuhtimise, 2019., 2020., 2023. ja 2024. aastal vaesuse ja sotsiaalse kaasatuse, 2019. ja 2020. aastal ettevõtluskeskkonna, 2019., 2020., 2022., 2023. ja 2024. aastal taastuvenergia, taristu ja võrkude, 2019., 2020., 2023. ja 2024. aastal transpordi ja regionaalarengu ning 2019. aastal maksuhalduse, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise kohta esitatud riigipõhiste soovituste täitmiseks.

(26) Energiajulgeoleku ühise prioriteedi osas sisaldab kava reforme ja investeeringuid, et tagada energiasõltumatus, samal ajal ka vähendades energeetikasektori süsinikuheidet. Kava hõlmab reforme, mille eesmärk on edendada turupõhimõtete omaksvõttu energeetikasektoris, sealhulgas elektrituru liberaliseerimise kaudu, reforme ja investeeringuid energiavarustuse mitmekesistamiseks ja sidemete parandamiseks naaberriikidega, ning soodustada taastuvenergia tootmist ja salvestamist. Kavas sisalduvad reformid ja investeeringud on muu hulgas mõeldud 2019., 2020., 2022., 2023. ja 2024. aastal taastuvenergia, taristu ja võrkude, 2022. ja 2023. aastal energiatõhususe ning 2023. ja 2024. aastal energiatõhususe ning sotsiaalse kaasatuse ja sotsiaalkaitse kohta esitatud riigipõhiste soovituste täitmiseks. Kava ei sisalda meetmeid 2019. aastal riigiettevõtete üldjuhtimise täiustamise ega 2019. ja 2020. aastal rahapesuvastase raamistiku tulemusliku järelevalve ja jõustamise kohta esitatud riigipõhiste soovituste täitmiseks. Need on aga hõlmatud riiklikust taaste- ja vastupidavuskavast tulenevate meetmetega ning vahetuskursimehhanismi liitumisjärgsete kohustustega. Kava ei sisalda ka meetmeid 2019. aasta riigipõhiste soovituste täitmiseks, mis käsitlevad pangandusvälises finantssektoris grupitasandi järelevalve jõustamist ja autokindlustussektori struktuursete puuduste kõrvaldamist.

(27) Kaitsevõime ühise prioriteedi osas sisaldab kava investeeringuid uute sõjaliste võimete ajakohastamisse ja soetamisse kooskõlas Euroopa kaitsetööstuse programmiga, mille puhul on Rahvusassamblee vastu võtnud kava, hõlmates ajavahemikku kuni 2032. aastani.

(28) Kavas antakse teavet kooskõla ja asjakohasel juhul täiendavuse kohta ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavaga. Kavas on asjakohaselt viidatud riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas ning mitmeaastases finantsraamistikus sisalduvatele meetmetele ning esitatud mõned riiklikult rahastatavad lisameetmed.

(29) Kavas on antud ülevaade Bulgaaria avaliku sektori investeerimisvajadustest seoses ELi ühiste prioriteetidega. Mis puutub õiglase rohepöördega seotud ELi ühisesse prioriteeti, sealhulgas sidususse Euroopa kliimaalaste õigusaktidega, siis on kavas tehtud kindlaks investeerimisvajadused, mis hõlmavad määruse (EL) 2018/1999 alusel koostatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas (2021–2030) kindlaks määratud viit prioriteetset valdkonda, nimelt: 1) süsinikuheite vähendamine, 2) energiatõhusus, 3) energiajulgeolek, 4) energia siseturg ning 5) teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime. Peale selle on kavas kindlaks määratud kliimamuutustega kohanemisega seotud investeerimisvajadused. Sotsiaalse vastupanuvõime ning majandusliku vastupanuvõime ja taastuvuse, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste samba puhul on kavas määratud kindlaks hariduse, oskuste, tööhõive, tervishoiuteenuste, sotsiaalteenuste ja pikaajalise hoolduse kättesaadavuse, soolise võrdõiguslikkuse ja Euroopa lastegarantii rakendamise valdkonna investeerimisvajadused. Seoses energiajulgeoleku ELi ühise prioriteediga on kavas määratud kindlaks investeerimisvajadused maagaasi tarneallikate ja -teede mitmekesistamiseks, sealhulgas taristu väljaarendamise teel; muud vajadused puudutavad hüdroelektrijaamu ja ujuvelektrijaamu, biomassi kasutamist elektri tootmiseks ja elektrienergia salvestamise võimsust. Seoses vajaduspõhise kaitsevõime ülesehitamise ELi ühise prioriteediga on kavas määratud kindlaks riigi relvajõudude ajakohastamise investeerimisvajadused.

Komisjoni hinnangu kokkuvõte

(30) Üldiselt on komisjon seisukohal, et Bulgaaria kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

ÜLDINE JÄRELDUS

(31) Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Bulgaariale soovitama kavas esitatud netokulude kava alates 2025. aastast,

SOOVITAB BULGAARIAL TEHA JÄRGMIST.

Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäära.

I LISA

Netokulude maksimaalne kasvumäär
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)
Bulgaaria

Aasta		2025	2026	2027	2028
Kasvumäär (%)	Aastane	6,2	4,9	4,4	4,0
	Kumulatiivne (*)	6,2	11,4	16,3	21,0

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2024. Kumulatiivseid kasvumäärasid kasutatakse kontrollikontol, et teha iga-aastast järelkontrolli nõuete täitmise üle.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja